

Na kraju dana, nadahnuće korumpiranim jezikom medija masivnih je razmjera

Srećom za ovu rubriku jezik današnjih medija nastavlja biti nepresušnim nadahnućem. Posebno su zanimljivi slučajevi lažnih prijatelja, o kojima je i prije bilo riječi u *Hrvatskome jeziku*. Da bi prikupio nešto lijepih primjera, čovjek doista ne mora dugo ni pažljivo čitati novine, portale ili gledati televizijske programe. Prvi je primjer, sjećam se, s teleteksta, ali može ga se pronaći i na internetu.

*Maleficent (Angelina Jolie) je lijepa i moćna, vila čistog srca koja živi u čarobnoj šumi Moors, na granici s **korumpiranim** ljudskim kraljevstvom.*

U prethodnoj rečenici usredotočit ćemo se na sintagmu *korumpirano ljudsko kraljevstvo*, a zanemarit ćemo pravopisne i druge probleme (tako i dalje kod citata). Pridjev *korumpiran* ne odgovara dobro kontekstu, te je vjerojatno riječ o nesretnome izboru za prijevod engleskoga pridjeva *corrupt*. Naime, teško da bi se bajka zanimala temom kao što je korupcija u kraljevstvu. Pridjev *corrupt* tumači se u engleskim rječnicima i riječima *perverted, wicked, evil*, što je svakako blisko onomu što se u gornjemu citatu htjelo reći. Trebalo je kao prijevodnu istovrijednicu izabrati pridjev *iskvareno* ili *izopačeno* kraljevstvo, ili pak koji pridjev na tome tragu. Korupcija u hrvatskome jeziku podrazumijeva, naravno, podmičivanje. Još jedan zanimljiv primjer netočne uporabe poznat je iz računalnoga nazivlja:

*Znači, za obrisane i **korumpirane** datoteke još ima nade da ćete ih uspjeti vratiti... (treba: oštećene datoteke).*

Sljedeću rečenicu pronašao sam na internetu, ali tek nakon što sam više puta zapazio sličan problem u prijevodima filmova i serija na različitim televizijskim programima, što me i ponukalo na to da provjerim koliko je problem uzeo maha.

*Za organizaciju takvoga političkog spektakla **masivnih** razmjera nije bilo nikakvoga povoda.*

Problem je u sintagmi *spektakl masivnih razmjera*, u kojoj je pridjev *masivan* upotrijebljen nadasve neočekivano i u neprimjerenu kontekstu. Ovdje može biti riječ o pogrešci jer su slova *i* i *o* susjedi na tipkovnici, pa je lako natipkati *masivan* umjesto *masovan*. No, problem je previše

raširen za tako jednostavnu dijagnozu, a tomu u prilog govori i činjenica da hrvatski pridjev *masivan* lijepo stoji prema engleskome pridjevu *massive*, i to u nekim značenjima kao njegov lažni prijatelj. Na internetu možemo pronaći i sljedeći primjer gnjevna komentatora, za koji možemo reći da sigurno nije imao izravan engleski predložak: *Vaša vladavina je elementarna nepogoda masivnih razmjera!* Mislim da će svaki izvorni govornik hrvatskoga jezika u slučaju pridjeva *masivan* ponajprije pomisliti na kolokaciju *masivan ormar* ili koju sličnu, a upravo u njoj prepoznamo njegovo temeljno značenje ‘koji je velike mase’. To odudara od značenja koje se htjelo izraziti sintagmama *spektakl masivnih razmjera* i *nepogoda masivnih razmjera*, pa i *nadzor masivnih razmjera*, koju sam zapazio u jednoj televizijskoj seriji. Tu je jednostavno riječ o (*vrlo/veoma*) *velikim razmjerima*; a ako pridjev *velik* ne zadovoljava zbog intenziteta koji se želi izraziti, uvijek se može posegnuti za kojim drugim hrvatskim pridjevom (npr. *golem*). Pridjev *masovan* može katkada odgovarati, ali treba imati na umu da je izveden od imenice *masa* u značenju ‘mnoštvo pojedinaca u društvu’.

Na kraju ovoga kratkog izleta u jezik današnjih medija navest ću još dva primjera očitoga kalka, zapravo doslovnoga prijevoda, prema engleskome *at the end of the day*. Prvi primjer u pozadini sigurno ima engleski predložak (jer je riječ o intervjuu prenesenome iz stranoga izvora), dok za drugi ne možemo to sa sigurnošću reći.

Na kraju dana, moja definicija uspjeha je da me na kraju karijere smatraju jednim od najvećih filmaša koji su ikad postojali.

Da, epizodni likovi mogli bi biti mnogo bolje skicirani, ali na kraju dana čak i ovakvi dosta dobro podupiru glavnu dramaturšku premisu serije...

Na stranici idioms.thefreedictionary.com pronašao sam sljedeću definiciju izraza *at the end of the day*: *something that you say before you say what you believe to be the most important fact of a situation* (što je zapravo prenesen citat iz rječnika *Cambridge Idioms Dictionary*). Dakle, to je nešto što kažete prije nego što istaknete važnu ili najvažniju činjenicu o onome o čemu govorite. U hrvatskome jeziku dosad nismo upotrebljavali frazem *na kraju dana* (premda količina primjera pomalo zabrinjava), nego *sve u svemu*, *na kraju krajeva* ili što slično.

lažni prijatelji

corrupt (eng.) ‘pokvaren, iskvaren; oštećen’	korumpiran (hrv.) ‘podmićen, potkupljen’
massive (eng.) ‘veoma velik, golem’	masivan (hrv.) ‘koji je velike mase’
at the end of a day (eng.) frazem koji prethodi isticanju važne činjenice o onome o čemu se govori, ‘na kraju krajeva, sve u svemu’	na kraju dana (hrv.) ‘na kraju razdoblja od izlaska do zalaska Sunca’ – doslovno